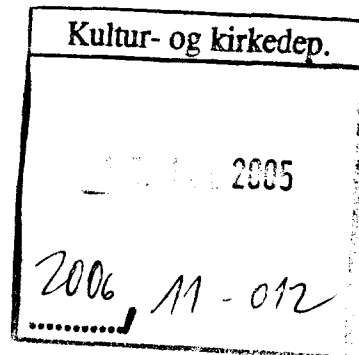

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref.:
05/867-2/AH

Deres ref.:

Dato:
9. januar 2006

Endringer i medieeierskapsloven - høring

Medietilsynet viser til brev fra Kultur- og kirkedepartementet av 30. november 2005 og medfølgende høringsnotat. Tilsynet støtter departementets forslag om å senke den nasjonale grensen for eierskap innenfor dagspresse, fjernsyn og radio fra dagens grense på 40 prosent til 1/3.

Eierskapsreguleringen bygger på en erkjennelse av den påvirkningskraft media har i samfunnet. Den nasjonale grensen for eierskap er en sentral bestemmelse i medieeierskapsloven. Medietilsynet er enig i departementets begrunnelse for å senke grensen fra 40 prosent til 1/3. Etter tilsynets vurdering vil en grense på 1/3 være mer i samsvar med lovens formål om å fremme ytringsfriheten, de reelle ytringsmuligheter og et allsidig medietilbud.

Som det påpekes i høringsnotatet er et av prinsippene i loven at man skal sikre minst tre store nasjonale aktører. Her har grensen for krysseierskap i § 10 bokstav f) betydning. Denne bestemmelsen skal sikre at de store aktørene ikke kjøper opp hverandre eller erverver for store aksjeposter i hverandre. Imidlertid er bestemmelsen i bokstav f) alene ingen garanti for treaktørprinsippet. Dersom en aktør blir for dominerende i mediemarkedet kan det i praksis underminere posisjonen til de to minste av de tre store i det norske mediemarkedet. Medietilsynet er derfor enig med departementet i at en grense på 1/3 vil gjøre det mer sannsynlig at treaktørprinsippet kan opprettholdes på lang sikt.

Dagens grense på 40 prosent åpner for at Schibsted kan få kontrollen i de fleste av de største regionavisene i landet slik som Fædrelandsvennen, Stavanger Aftenblad, Bergens Tidende og Adresseavisen, i tillegg til de aviser konsernet allerede kontrollerer i dag. Etter Medietilsynets vurdering er det mediepolitisk uheldig dersom et konsern med en dominerende posisjon i det nasjonale markedet i tillegg skulle få kontroll over landets viktigste regionale medieforetak som så langt har hatt selvstendige profiler.

Eierskapsreguleringen bygger også på en erkjennelse av at mediemarkedet blir stadig mer internasjonalt. Det er derfor naturlig at store norske mediekonsern investerer mer i utlandet samtidig som norske medieforetak har en stor andel av utenlandske eiere. Per 2. august 2005 kontrollerte utenlandske eiere 50 prosent av aksjene i Schibsted ASA. Per 1. oktober 2005 kontrollerte utenlandske eiere om lag 46 prosent av kapitalen i Orkla ASA. Til sammen

kontrollerer utenlandske eiere over 25 prosent av det norske dagspressemarkedet og utenlandsandelen har økt sterkt i de siste årene. Tilsynet deler departementets vurdering av at et stort og dominerende mediekonsern vil være et langt mer interessant oppkjøpsobjekt for store utenlandske konsern enn et foretak som er del av et mediemarked med mangfold og konkurranse. Dersom vi i dag bygger ned grensene som skal sikre en mangfoldig mediestructur, vil sannsynligheten for større utenlandsk dominans på eiersiden øke, dessuten kan hensynet til ytringsfriheten og de reelle ytringsmuligheter bli skadelidende på lang sikt.

Som det påpekes i høringsnotatet ligger en grense på 1/3 på et gjennomsnittsnivå i europeisk sammenheng. Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 10, som Norge er bundet av, innebærer en plikt for myndighetene til å forhindre monopolaktige tilstander i mediemarkedet. Unesco har nylig vedtatt en konvensjon om kulturelt mangfold. Den skal sikre det enkelte lands rett til å fastsette sin egen kulturpolitikk i forhold til internasjonale frihandelsavtaler. Ifølge konvensjonens artikkel 6 nr. 2 bokstav h) har det enkelte land rett til å utforme en kulturpolitikk for å fremme og beskytte et mangfold av kulturelle uttrykk i det enkelte land, blant annet gjennom tiltak for fremme av mediemangfold.

Medietilsynet vil for øvrig peke på at det som følge av Schibsteds markedsposisjon vil være større behov for å benytte meldeplikt som en mer permanent løsning i forhold til Schibsted, dersom grensen senkes til 1/3.

Høringsnotatet berører bare den nasjonale grensen for eierkonsentrasjon. Tilsynet vil likevel peke på enkelte andre forhold som det senere kan være naturlig å vurdere ved utformingen av medielovgivningen.

På bakgrunn av Stortingets signaler og hensynet til en indre konsistens i systemet er medieregionene blitt svært store. Regionene oppfattes likevel som godt egnet til å måle aktørenes posisjon i de forskjellige delene av landet. Regionenes størrelse og det faktum at det på regionalt plan ikke eksisterer noen form for regulering av multimedieeierskap, åpner for en høy grad av regional mediekonsentrasjon. Med en så sterk markedsposisjon kan det være vanskelig å opprettholde en konkurransesituasjon over tid i mange regioner. Det bør derfor vurderes om grensen bør reduseres noe for at loven skal kunne tjene sitt formål også på regionalt plan. Dette spørsmålet må ses i sammenheng med eventuelle grenser for multimedieeierskap på regional nivå (se nedenfor).

Tidligere inneholdt både medieeierskapsloven og kringkastingsloven med forskrift regler som begrenset eierskapet innenfor lokal-TV og lokalradio. Reglene etter kringkastingsloven er blitt opphevet under henvisning til at medieeierskapsloven inneholdt regler som skulle sikre mediemangfold. Etter siste endring av medieeierskapsloven finnes det bare regulering av radio- og fjernsynsområdet på nasjonalt plan. Eierskapet av lokalkringkasting på regionalt plan er således uregulert.

Ut fra gjeldende system er det derfor i prinsippet fritt frem for private monopoler innenfor fjernsyn og radio på regionalt plan. Ett og samme selskap kan kontrollere samtlige lokal-TV-kanaler og samtlige lokalradiokanaler i en medieregion. Dette er neppe i samsvar med intensjonene da NRKs monopol på kringkasting ble avskaffet. Den nasjonale reguleringen er heller ikke i stand til å fange opp monopolliknende tilstander regionalt eller lokalt. NRK er så

dominerende på kringkastingsområdet at ett og samme selskap kan kontrollere samtlige lokal-TV-kanaler og samtlige lokalradiostasjoner i hele landet uten å komme i konflikt med medieeierskapsloven.

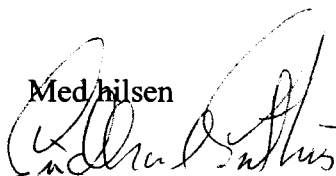
Slik regelverket er i dag, er heller ikke konsesjonssystemet egnet til å sikre et regionalt mediemangfold innenfor fjernsyn og radio. Selv om konsesjoner ikke kan overføres uten godkjenning av tilsynet etter kringkastingsloven, vil tilsynet i praksis ikke kunne nekte overføring av aksjer i et kommersielt selskap. En dominerende aktør vil derfor kunne kjøpe opp samtlige kommersielle radioforetak i en medieregion straks konsesjonene er fordelt. Av tilsynets forståelse av kringkastingsloven vil det etter gjeldende praksis bare være grunnlag for å nekte overføring dersom en foreningsradio e.l. overdras til et kommersielt selskap.

Loven inneholder heller ingen regulering av multimedieeierskap på regionalt plan. Et medieforetak med en markedsandel på 60 prosent eller mer vil derfor kunne erverve samtlige lokalradiostasjoner og samtlige lokal-TV-kanaler i sin region uten at det støter an mot noen regler i medieeierskapsloven eller kringkastingsloven. Mediepolitisk er dette uheldig, og man bør se på muligheter for å hindre etableringen av slike tilnærmete mediemonopoler på regionalt nivå.

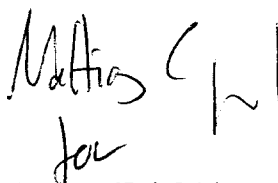
Det bør derfor vurderes om det igjen bør innføres regulering av feltet gjennom medieeierskapsloven eller kringkastingsloven:

- I medieeierskapsloven bør det innføres grenser for multimedieeierskap på regionalt plan. Slike regler kan eventuelt suppleres med regionale grenser for fjernsyn og radio. Ettersom det ikke finnes seer- og lyttertall for alle radio- og fjernsynsforetak, bør markedsandelen beregnes ut fra befolkningstallet i konsesjonsområdet.
- I kringkastingslov og/eller -forskrift bør det eksplisitt inntas at mediemangfold er et uttalt mål for konsesjonstildeling. For øvrig bør det vurderes om kringkastingsloven skal endres slik at eierskifter ikke skal godkjennes dersom konsesjonæren har mer enn en viss prosentandel av antallet av henholdsvis fjernsyns- og radiokonsesjoner innenfor en medieregion eller at det gis klarere retningslinjer for overføring av konsesjon med slike grenser.

Med hilsen

Gudbrand Guthus (e.f.)
direktør

Anders Huitfeldt
rådgiver